

Hämjoen pilotin Seurantaryhmä

Tilannekatsaus elokuu 2021

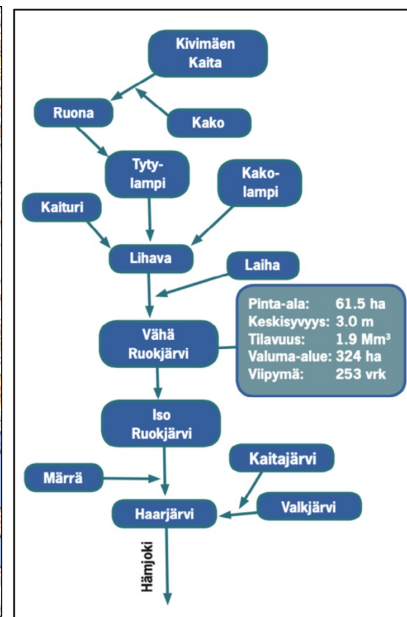
Juha Korhonen

6.8.2021

Sisällys:

1. Hämjoen pilotti 2017 – 2019
2. Seurantaryhmä
3. Järvillä tehdyt toimenpiteet 2020 – 2021
4. Sinilevähavainnot 2020 - 2021
5. Järvien suunnitelmat 2021 →
6. Seurantaryhmän jatko

1. Hämjoen pilotti 2017 – 2019

6.8.2021

Sammatin järvipäivät 7.8.2021

3

Hämjoen pilotin tuloksia

Hämjoen latvan järviketjun järvien ja lampien tarkastelu sekä seuranta- ja hoitosuunnitelma vuosille 2020 – 2030

Koottu paljon järvien ja järviketjun tietoja.

Keskeisiä pilotissa LUVY:n mittaukset ja SYKE:n vesistömalli, jonka tietoja tarkennettu.

Löytyy googlaamalla: **Hämjoen pilotti**

Länsi-Uudenmaan vesistökuunnostusverkosto -hanke
Hämjoen pilotti

Hämjoen latvan järviketjun (Sammatin) järvien ja lampien tarkastelu sekä seuranta- ja hoitosuunnitelma vuosille 2020 – 2030

Koonneet ja toimittaneet Riitta ja Juha Korhonen
[29.2.2020]

Sammatissa Hämjoen latvan valuma-alueen pienistä järvidä ja lamista muodostuva järviketju: Kivimäen Kaita, Kako, Ruona, Tytylampi, Kaituri, Kakolampi, Lihava, Laiha, Vähä Ruokjärvi, Iso Ruokjärvi, Valkjärvi, Kaitajärvi, Märrä ja Haarjärvi.

Hämjoen pilotin yhteinen hoitosuunnitelma_2020.docx 1 (49) 29.2.2020

6.8.2021

Sammatin järvipäivät 7.8.2021

4

Järvien tavoitetilaa pyrkimisen päämäärät

- * Yhteisen vastuun kasvattaminen järvien kunnossapitämisessä.
- * Vedenlaadun pitäminen nykyisellään tai parantaminen sellaiseksi, että se kaikkina vuodenaikoina soveltuu käytettäväksi mm. uima-, sauna- ja pesuvedenä.
- * Leväkukintojen ja muiden veden käyttökelpoisuutta vähentävien ilmiöiden pienentäminen.
- * Ulkoisen kuormituksen määrään vähentäminen on yllä olevissa tavoitteissa keskeistä.
- * Kalakantojen parantaminen osakaskuntien kanssa sellaiseksi, että niiden järviä kuormittava vaikutus vähenee ja toisaalta sellaiseksi, että niiden kohtuullinen pyynti virkistystarkoituksessa on mahdollista.
- * Järvien säilyminen kauniina maiseman osana.
- * Yleinen viihtyvyyden lisääminen ja rantakiinteistöjen arvojen säilyttäminen.

Järvien seuranta- ja kunnostustoimenpiteiden tärkeysarviota

Järvi/ Lampi	Vedenlaadun mittaukset	Happi-tilanteen mittaukset	Rehevyyden seuranta	Vesikasvien havainnointi	Vieraslajien seuranta ja poisto	Sinilevätilanteen seuranta	Vedenkorkeuden mittaukset	Näkösyvyyden mittaukset
Kivimäen Kaita	3	2	3	3	3	3	2	3
Kako	3	2	1	3	3	3		3
Ruona	3	2	2	3	3	3	2	3
Tytylampi	3	2	3	3	3	3		3
Kaituri	3	2	2	3	3	3	2	3
Kakolampi	3	2	3	3	3	3		3
Lihava	2	3	2	3	3	2	2	2
Laiha	3	2	2	3	3	2	2	2
Vähä Ruokjärvi	1	3	2	3	2	2	1	1
Iso Ruokjärvi	1	3	1	3	1	1	2	1
Valkjärvi	2	3	2	3	3	2	2	3
Kaitajärvi	3	2	3	3	3	2	2	2
Märrä	3	2	2	3	3	2		3
Haarjärvi	1	3	1	3	3	2	2	3

Hämjoen pilotin tuloksia

Ranta-asukkaan järvensuojelupaletti

Ohjeistot ryhmitelty viiden teeman mukaan:

- *Vedenlaatu*
- *Vesikasvit*
- *Levähavainnot*
- *Vieraslajit*
- *Rantatonttien hoito*

Löytyy googlaamalla: **Hämjoen pilotti**

Länsi-Uudenmaan vesistökunnostusverkosto/ Hämjoen pilotti

Ranta-asukkaan järvensuojelupaletti

Hämjoen pilotissa on pilotin kotsivuille vuonna 2018 koottu monipuolinen järvensuojeluohjeisto. Ohjeet on ryhmitelty alla olevien otsikoiden alle.

Ohjeisto löytyy: [Hämjoen pilotti](#) → [Ranta-asukkaan järvensuojelupaletti](#)

Veden laatu kiinnostaa minua
Linkejä vedenlaadun mittausraporttiin, vedenlaatukarttaan, erilaisiin vedenlaatuun liittyviin ohjeisiin, mm. näkösyvyyden mittaamiseen.

Vesikasvit kiinnostavat minua
Linkejä vesikasvien havainnointiin ja tunnistamiseen, sekä jo suoritettuihin vesikasvien kartoituksiin.

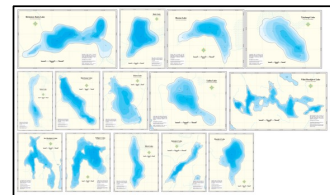
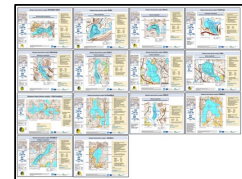
Epäilen levää järveysäni
Linkejä levien tunnistamiseen, ja ohjeita levähavaintojen ilmoittamiseksi.

Vieraslajit huolestuttavat minua
Linkejä sisävesien ja niiden rantojen vieraslajien tunnistamiseen, poistamiseen ja leviämisen ehkäisemiseen.

Haluun hoitaa rantatonttiani järjestyväisest!
Linkejä jätevesien, ranta-alueiden hoitamisen ja kunnostamisen ohjeisiin ja neuvontamateriaaliin.

Hämjoen pilotin tuloksia

- **Kaikista järvistä pilotissa laaditu Järvikartat** löytyvät Hämjoen pilotin sivuilta
- **Lake Maps-syvyyskartat** löytyvät Google-haulla

Hämjoen latvan järvien suojelu: Kivimäen Kaita

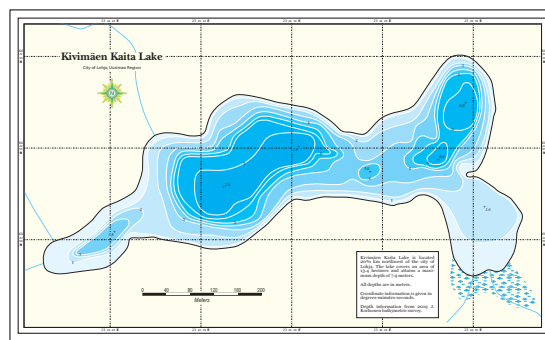
Hämjoen latvan järvien suojelu: Kivimäen Kaita

Kivimäen Kaidan syvyyskartta

Syvyyskartta perustuu Hämjoen pilotin kaikkokartoitukseen 2019

Kivimäen Kaidan erityispiirteitä:
Pinta-ala: 13,3 ha
Kokoussyvyys: 4,4 m
Lämpötila-alue: 205 ha
Väylä: 125 m

Käyttö: Kivimäen Kaita on suojeltu alue.
Käyttö: Kivimäen Kaita on suojeltu alue.
Käyttö: Kivimäen Kaita on suojeltu alue.

2. Seurantaryhmä

- Muodostettiin pilotin jälkeen jatkamaan yhteistyötä tarkoituksena seurata järvien tilannetta ja toteutuneita hoitotoimenpiteitä sekä mahdollisesti koordinoida suunnitelmia
- Alustavasti jäsenenä Hämjoen pilotin työryhmäläiset
- Suunnitelmissa oli kokoontua Sammatin järvipäivillä ja raportoida siellä tilanne
- Aktiivisuus ollut vähäistä (osittain koronan takia)

3. Järvillä tehdyt toimenpiteet 2020 – 2021

Seurantaryhmä ei ole kokoontunut, mutta olen sähköpostilla pyytänyt kaikilta tietoja järville tehdyistä hoito- ja kunnostustoimenpiteistä sekä vireillä olevista suunnitelmista. Lisäksi olen pyytänyt tietoja järvien leväym. tilanteesta.

Osalla järvistä ei ole mitään erityistä eikä tehty mitään hoitotoimenpiteitä niillä ole hoitosuunnitelmia.

Järviltä saaneen palautteen tiedot koottu oheisiin kalvoihin. Täydentävät ja tai tarkentavat tiedot tervetulleita.

Lihavalla tehdyt toimenpiteet 2020 – 2021

Kesäaikaan vähäisen veden vaihtuman vuoksi ranta-asikkaiden vaikutus pienellä järvellä voi olla merkittävä.

Mitattu kesäkuussa veden happipitoisuutta, sameutta, pintalämpötilaa ja näkösyvyyttä (Vesitestireppu).

Järven tilassa ei muutoksia. Järven pinta laskenut vähän.

Vuosittain kaksi kertaa niittotalkoot sekä lisäksi sen ulkopuolella tapahtuva oman rannan hoito.

Vähä Ruokjärven fosforimittausten yhteydessä on mitattu fosforia Lihavan luusuassa 2020 – 2021. Kuvassa 3.11.2020 vedenpinta oli putken puolivälissä.

Vähä Ruokjärvellä tehdyt toimenpiteet 2000 – 2021

ELY-hanke Vähä Ruokjärven vesienhoitotoimenpiteet 2020 -2021

- ✓ **Fosforimittauksia** Vähä Ruokjärvellä ja siihen tulevasta ja lähtevästä purosta, kesällä 2020 myös Valkjärvellä. Tavoitteena arvioida fosforitasetta.
- ✓ **Näkösyvyyden, vedenkorkeuden ja pintalämpötilan** mittauksia sekä **levätilanteen** arviointia.
- ✓ **Särkikalaonkitapahtuma ja vesikasvisoutu**

Varsinais-Suomen ELY rahoittaa 50% (analyysit LUVY:ssä)

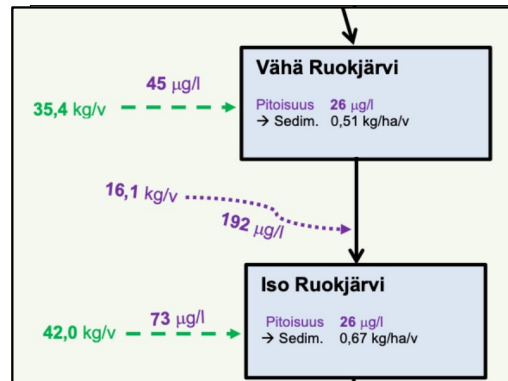
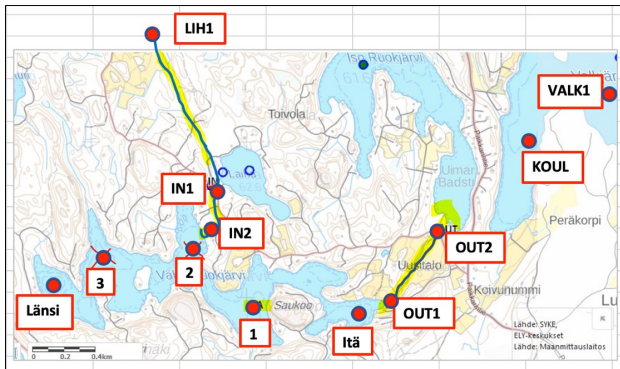
50% talkootyönä (näytteet ja mittaukset)

Näistä löytyy tarkempia tietoja VÄRY:n kotisivuilta. Googlaa **Vaha Ruokjarvi**

Vähä Ruokjärvellä tehdyt toimenpiteet 2020 – 2021

ELY-hanke Vähä Ruokjärven vesienhoitotoimenpiteet 2020 -2021

Fosforimittaukset

Vuosina 2020 – 2021 mitattu fosforiarvoja merkityissä puropisteissä.

Marraskuussa 2020 oli suuret virtaamat ja puromittauksissa saatiin hyvät havainnot.

Järvinäytteet otettu useilta järvipisteiltä ja eri syvyyksiltä.

Raportteja mittauksista on VÄRY:n sivuilla.

6.8.2021

Sammatin järvipäivät 7.8.2021

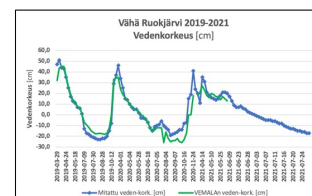
13

Vähä Ruokjärvellä tehdyt toimenpiteet 2020 – 2021

ELY-hanke Vähä Ruokjärven vesienhoitotoimenpiteet 2020 -2021

Vedenkorkeuden mittaukset

- Havainnot sopivat hyvin yhteen SYKE:n vesistömallin ennustamiin arvoihin.

Näkösyyden mittaukset

Lämpötilan mittaukset

Levähavainnot

Järvien tilan mittaukset tärkeitä, vaikka nyt ei olisi ongelmia; ovat hyviä vertailutietoja, jos tulee ongelmia.

6.8.2021

Sammatin järvipäivät 7.8.2021

14

Vähä Ruokjärvellä tehdyt toimenpiteet 2020 – 2021

Vesikasvisoudut 2020 ja 2021

Tervetuloa Vesikasvisoutuun 2.8.2020 Vähä Ruokjärvellä

VÄRY järjestää vesikasvisoudun sunnuntaina 2.8.2020 klo 13.00 alkaen. Mikäli sää on liian tuulinen tai sateinen, niin yritetään tapahtumaa uudelleen viikon päästä 9.8. Seutu alkaa Liukulahden suulta ja tarkoituksena on kierrellä rantoja Saukoon suuntaan. Voit liittyä mukaan missä vaiheessa vain ja olla niin kauan kuin haluat. Tapahtuma on avoin kaikille Vähä Ruokjärven ranta-asukkaille ja mökkiläisille.

Luontoneuvoja Eva Lumio kertoo vesikasveista ja niiden vaikutuksista järven tilaan. Hän myös opastaa tunnistamaan vesikasveja.

Voit tuoda mukanaasi kasvinäytteitä tunnistettavaksi.

Voit kerrata Vähä Ruokjärven vesikasveja vuoden 2018 vesikasvikartoituksen tuloksista VÄRY:n kotisivuilla: <https://vahanruokjarvi.wordpress.com> → Vähä Ruokjärvi → Vesikasvikartoitus 2018.

Myös YLE:n uutisissa 19.7.2020 on tietoa vesikasveista ja niiden tunnistamistehtäviä (tosin myös kasveja, joita ei esiinny Vähä Ruokjärvessä). <https://yle.fi/uutiset/3-11425772>.

Tunnistatko nämät rannalla esiintyvät kasvat?

Uudelleen E3-keskus on soittanut Vähä Ruokjärven suojelun hanketta 4 000 euron ympäristöministeriön vesistösuojelun tukemiseksi.

Esikartoitus-, seuranta- ja ympäristösuojelu

TEHTÄMÄ

Luontoneuvoja Eva Lumio selosti havaittujen kasvien pohjalta elävästi vesikasveja sekä niiden tunnistamista ja ominaisuuksia. Osallistujat kyselivät aktiivisesti vesikasveista.

6.8.2021

Sammatin järvipäivät 7.8.2021

15

Vähä Ruokjärvellä tehdyt toimenpiteet 2020 – 2021

Särkikalaongintatapahtumat 2020 ja 2021

Särkikalaonginta 3.-5.7.2020 Vähä Ruokjärvellä

Särkikalaonginta on ollut aivan parhaimmillaan Vähä Ruokjärvellä. Särkikalaonginta on ollut aivan parhaimmillaan Vähä Ruokjärvellä. Särkikalaonginta on ollut aivan parhaimmillaan Vähä Ruokjärvellä.

Osallistuminen on helppoa

- Särkikalaonginta on helppoa osallistua siihen.
- Osallistuminen on helppoa osallistua siihen.
- Osallistuminen on helppoa osallistua siihen.

Tavoitteena edistää särkikalojen poistoa (fosfori) järvestä ja kalojen käyttöä ravintona.

Sopiva hanke kaikille ranta-asukkaille.

Hyviä särkikalareseptejä runsaasti.

6.8.2021

Sammatin järvipäivät 7.8.2021

16

Iso Ruokjärvellä tehdyt toimenpiteet 2020 – 2021

Vesikasvien niittoa (Liski)

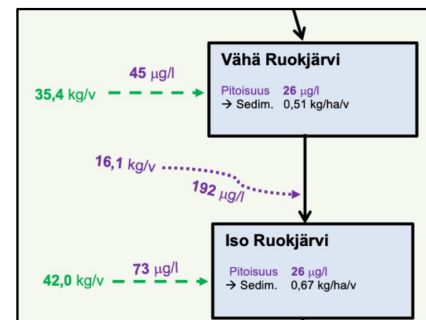
Vedenlaadun mittauksia tehty 2021

- Laajat analyysit 7 näytepisteeltä puroista (ks. oheiset kuvat)
- Vähä Ruokjärven laskuojan fosforiarvot yhteneviä Vähä Ruokjärven mittausten kanssa

Hoitosuunnitelma tekeillä

- kerrotaan tarkemmin Iso Ruokjärven esityksessä.

Laihalla tehdyt toimenpiteet 2020 – 2021

Kesäaikaan vähäisen veden vaihtuman vuoksi ranta-asikkaiden vaikutus pienellä järvellä voi olla merkittävä.

Ranta-asukkaiden neuvonta tuottanut tuloksia, veden laatu parantunut.

Vesikasvien poistoa?

Valkjärvellä tehdyt toimenpiteet 2020 – 2021

Vähä Ruokjärven fosforimittausten yhteydessä mitattiin kesällä 2020 myös Valkjärvellä. Syyskuun pitoisuudet olivat yli 30 ug/l.

Jatkomittaukset?

4. Sinilevähavainnot 2020- 2021

Lihava:	ei havaittu
Vähä Ruokjärvi:	2020 yhtenä päivänä ennen juhannusta 2021 ei havaittu
Valkjärvi:	2020 runsaasti jo ennen juhannusta ja lähes koko loppukesän 2021 yhtenä päivänä ennen juhannusta
Laiha:	2020 ? 2020 ei havaittu
Kaitajärvi	2020 ei havaittu 2021 ei havaittu

SYKE julkaissut 2020 sinileväriskin kynnysarvot fosforipitoisuudelle. Esim. Vähä Ruokjärvellä se on 30 ug/l. Vuosien 2020-21 mittausten mukaan fosforiarvot ovat alle kynnysarvoa, mutta lähellä sitä.

Kesän sinileväriskiarvio oli korkea, mutta ei jostain syystä toteitunut. Syy?

5. Järvien suunnitelmat 2021 →

Lihava:

Mahdollinen tehostaminen järvikasvien poistoon koneellisesti tai hankkimalla lisää niittokalustoa käsin veneestä suoritettavana.

Vähä ja Iso Ruokjärvi:

Yhteiset jättipalsamin poistotalkoot yhteisen puron reunoilta, keväällä 2022.

Iso Ruokjärvi:

Hoitosuunnitelma tekeillä 2021

6. Seurantaryhmän jatko

- Koronatilanne hankaloittanut toimintaa, yhteistyö ollut vähäistä
- Ei selkeää toimintasuunnitelmaa, minimissään raportointi järvipäivillä
- Jos pohdinnassa rahoitusta vaativia hankkeita, niin Seurantaryhmä voisi olla siinä tukena
- **Ehdotuksia ja ideoita?**

**Haluamme varmaan edelleen virkistyä
puhtaiden vesien äärellä!**

Kiitos!